Lineárna algebra – Domáca úloha č. 6

Pre týždeň 2. novembra 2009. Obsahuje aj nejaké príklady z predchadzajúcich kapitol ako prípravu na písomku.

---

1. (1.6.5) Ak B je inverzná matica k A^2, ukážte, že inverzná matica k (štvorcovej) A bude AB.
Pozn. Uvedomte si, že to znamená, že A je invertibilná práve vtedy, keď A^2 je. Ako by sa toto tvrdenie dalo dokázať pomocou skúmania hodností, nulových resp. stĺpcových priestorov matíc A a A^2?

2. (1.7.5) Nájdite inverznú maticu pre 3×3 Hilbertovu maticu

$$A = \begin{bmatrix} 1 & \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} & \frac{1}{4} \\ \frac{1}{3} & \frac{1}{4} & \frac{1}{5} \end{bmatrix}$$

pomocou Gaussovej emiminácie dvoma spôsobmi – najprv presným výpočtom so zlomkami, potom so zaokrúhlovaním každej zložky na tri platné číslice. Porovnajte.

3. (1.R.6,7) a) Existuje 16 rôznych 2×2 matíc so zložkami 0 alebo 1. Koľko z nich je invertibilných?
b) Podobne, máme šesťnásť rôznych 2×2 matíc so zložkami 1 alebo -1. Koľko z nich je invertibilných?
c) (o dosť ťažšie) Ak náhodne vpíšeme nuly a jednotky do 10×10 matice, je pravdepodobnejšie, že bude regulárna alebo singulárna?

4. (1.R.10) Nájdite inverzné matice, ak existujú, pre:

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \end{bmatrix} \qquad \text{a} \qquad A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & -2 \\ 1 & 1 & -2 & 1 \\ 1 & -2 & 1 & 1 \\ -2 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}.$$

Ako by vyzerali inverzné matice pre $n \times n$ matice v takomto tvare? Čo by sa stalo, ak by sme v nich zmenili dvojky na nejaký všeobecný parameter k?

5. (1.R.18) Predpokladajme, že 4×4 matica A má tvar :

$$A = \begin{bmatrix} 1 & v_1 & 0 & 0 \\ 0 & v_2 & 0 & 0 \\ 0 & v_3 & 1 & 0 \\ 0 & v_4 & 0 & 1 \end{bmatrix},$$

teda ide o maticu, ktorá vznikla z jednotkovej nahradením druhého stĺpca nejakým vektorom v.
a) Akú podmienku musí spĺňať vektor v, aby bola matica A regulárna?
Návod: skúste sa pozrieť na priestor $\mathcal{S}(A)$.
b) Pre regulárne A nájdite jej LU rozklad.
c) Pre regulárnu A nájdite aj A^{-1}.

6. (2.R.13) Pomocou eliminácie nájdite rozklad matice $A = LU$, ak

$$A = \begin{bmatrix} a & a & a & a \\ a & b & b & b \\ a & b & c & c \\ a & b & c & d \end{bmatrix}.$$

Akú podmienku musia spĺňať čísla a, b, c, d aby boli stĺpce A lineárne nezávislé?

7. (2.6.3) Rozhodnite, či zloženie piatich osových symetrií a ôsmimich rotácí roviny dá rotáciu alebo osovú symetriu. Záleží na poradí v ktorom tieto transforácie robíme?

8. (2.6.5) Priamku prechádzajúcu cez koncové body vektorov u a v môžeme reprezentovať ako koncové body množiny vektorov $P = \{tu + (1-t)v \,|\, t \in \mathbb{R}\}$. Ukážte, že každá lineárna tansformácia α zobrazuje priamku na priamku. Tiež ukážte, že stred úsečky tvorenej koncovými bodmi vektorov x a y sa zobrazí na stred úsečky z $\alpha(x)$ do $\alpha(y)$.

9. (2.6.7) Nájdite matice typu 3×3 reprezentujúce transformácie v $\mathbb{R}^3$, ktoré
i) sprojektujú každý vektor do roviny xy,
ii) zobrazia každy vektor symetricky podľa roviny xy,
iii) otočia rovinu xy o uhol γ, nechajúc os z namieste,
iv) otočia rovinu xy, potom rovinu xz a nakoniec rovinu yz, vždy o $90°$,
v) spravia tie isté rotácie ako v iv) len vždy o $180°$.

10. (2.6.9) Nájdite maticu lineárnej transformácie (je to naozaj lineárna transformácia?) z priestoru polynómov $P_3(t)$ do priestoru $P_4(t)$, ktorá každému polynómu priradí jeho $(2+3t)$-násobok.

11. (2.6.13) Predpokladajme, že A je lineárna transformácia roviny xy reprezentovaná maticou M. Ukážte, že ak existuje zobrazenie A^{-1}, potom je aj ono lineárnou transformáciou. Vysvetlite prečo matica M^{-1} reprezentuje A^{-1}.

12. (2.6.16) Priestor všetkých matíc typu 2×2 má štyri bázové "vektory"

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \quad \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \quad \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \quad \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}.$$

Ukážte, že operácia *transpozície* je lineárnou transformáciou na tomto priestore a nájdite príslušnú maticu A v tejto báze. Prečo platí $A^2 = I$?

13. (2.6.21) Lineárna transformácia posielajúca vektor tvaru (x_1, x_2, x_3) do (x_2, x_3, x_1) je rotácia. Nájdite jej os a uhol.